

Työsuojeluviranomaisen valvontahavainnot ulkomaisen työvoiman käytöstä

Ylitarkastaja Katja-Pia Jenu

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tilastoja vuodelta 2024

- Ulkomaisen työvoiman käyttöön liittyviä tarkastuksia tehtiin Suomessa 1 928.
 - Sisältää tarkastukset ulkomaisiin yrityksiin, jotka lähettävät työntekijöitä Suomeen.
- Tarkastusten jakauma (ei sisällä lähettäviä yrityksiä):
 - 38 % ravintolat
 - 18 % rakennusala
 - 9 % kausityö
 - 7 % teollisuus
 - noin 30 % muut alat (siivous, palvelualat, henkilöstövuokraus...)
- Erilaisia tarkastustyyppkejä käytössä, valvontaa myös virka-ajan ulkopuolella

“

**Kaikkia asioita
ei valvota
jokaisella
tarkastuksella.**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tarkastettavat asiat

- Valvonta keskittyy työnteko-oikeuden valvontaan (työnantajan velvoitteet ulkomaalaislaissa) sekä työsuhteen vähimmäisehtojen valvontaan.
- Lisäksi asialistalla on syrjinnän kiellon noudattaminen, työterveyshuollon järjestäminen ja tapaturmavakuuttaminen.
- Lähettävien yritysten velvoitteet
- Työmaa- ja telakkatarkastukset

**Myös
urakkatyöstä
tulee pitää
työaika-
kirjanpitoa.**

19.3.2025

Kuva: Anu Pynnönen

Huomioita rakennusalalta

- Palkkauksessa löytyi puutteita noin 50 %:ssa tarkastuksista, joissa palkkausta valvottu
- Työaikakirjanpito puutteellinen 65 %:ssa tarkastuksista (laiminlyöty erityisesti urakkapalkkaa maksettaessa)
- Epäonnistuneet järjestelyt keskimääräisen työajan käytössä

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

**Palkkaus-
puutteissa
korostuivat
haittalisät ja
korvaukset.**

Havaintoja matkailu- ja ravintola-alalta

- Palkkauksessa löytyi puutteita 60 %:ssa tarkastuksista, joissa palkkausta valvottu.
- Työvuoroluettelo oli 70 %:ssa ja työaikakirjanpito 75 %:ssa tarkastuksista joko puutteellinen tai puuttui kokonaan.
- Puutteelliset työaika-asiakirjat vaikeuttavat palkkauksen ja syrjinnän kiellon valvontaa huomattavasti.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Marjalain mukaiset tarkastukset

- Marjalaki tuli voimaan vuonna 2021. Sitä sovelletaan ulkomaalaisiin kerääjiin, joille luonnontuotealan toimija järjestää majoituksen ja ruokahuollon.
- Vuonna 2024 tehtiin 9 marjalain mukaista tarkastusta Pohjois-Suomen, Itä-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen alueilla.
- Määrä on huomattavasti pienempi kuin vuonna 2023, jolloin tarkastuksia tehtiin 28. Tarkastusten vähentymisen taustalla uudet määräykset, jotka edellyttivät thaimaalaisten kerääjien saapuvan maahan työntekijän oleskeluluvalla, jolloin marjalakia ei sovellettu.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Yhteistarkastukset

- Tarkastuksista noin 40 % (809 kpl) tehtiin yhdessä toisten viranomaisten kanssa.
- Määrä kasvoi 250 tarkastuksella vuoteen 2023 verrattuna.
- Eniten tarkastuksia tehtiin poliisin kanssa.
- Tarkastuksia tehtiin myös Verohallinnon, Rajavartiolaitoksen, avin alkoholitarkastajien, palotarkastajien ja elintarvikevalvonnan kanssa.

Työskentely ilman työnteko-oikeutta

- Työnteko-oikeudetonta työskentelyä havaittiin noin 10 %:lla tarkastuksista (joko yksi tai useampi työntekijä).
- Luku pysynyt samana vuoteen 2023 verrattuna.
- Yleisimmät puutteet:
 - työskentely väärällä ammattialalla
 - työskentelyn aloittaminen ennen luvan myöntämistä
 - ulkomaalaislain poikkeuspykälien väärinkäyttö
- Lisätietoa työnteko-oikeudesta: www.migri.fi

Yleisiä havaintoja

- Palkkauspuutteet ja eriasteinen työperäinen hyväksikäyttö on huomattavasti suurempi ongelma Suomessa kuin luvaton työskentely.
- Työsuhteen verhoaminen yrittäjyydeksi on jatkuvasti kasvava ongelma. Leviämässä rakennus- ja siivousalalta myös palvelualoille.

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Kuinka työperäiseen hyväksikäyttöön yritetään puuttua?

- Työsuojeluviranomaiselle annettiin kesällä 2023 lakimuutoksella mahdollisuus antaa palkkauksesta kehoitus. Kehotuksen laiminlyönti voi johtaa uhkasakon asettamiseen.
- Tiedonvaihdon kehittäminen viranomaisten välillä
- Yhteistyö järjestöjen (erityisesti RIKU) ja työmarkkinaosapuolien kanssa
- Tiivistynyt yhteistyö poliisin kanssa vakavissa hyväksikäyttöepäilyissä – täydentää työsuojeluviranomaisen omaa ilmoitusvelvollisuutta poliisille
- Muu vaikuttaminen: omakielistä materiaalia työntekijöille ja työnantajille, osallistuminen muun muassa rekrytointimessuihin ja erilaisiin infotilaisuuksiin

Lisätietoa

- Raportti ulkomaisen työvoiman käytön valvonnasta ilmestyy huhtikuun lopussa.
- Se julkaistaan verkkopalvelussa Työsuoja.fi sivulla [Raportit](#).

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Tyosuojelu.fi

19.3.2025

Kuva: Miika Rautiainen

Yleisön kysymyksiä

- Mistä tunnistaa hyväksikäytön uhrin?
- Mitä tulee tehdä, jos epäilee hyväksikäyttöä?

Aluehallintovirasto
Tyosuojelu

Aluehallintovirasto
Työsuoja